

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)
परीक्षा : डिसेंबर- २०२४
सत्र - २
विषय : तालिकीकरण तात्त्विक (BL-23-222/BL31-222)

दिनांक : ०४/१२/२०२४

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)**
१. तालिका पत्राचा प्रामाणित आकार हा आहे.
- अ) ५.३ X ३.५ ब) ६ X ४
- क) १० X ७.५ ड) १२.५ X ७.५ cm
२. कोश तालिकेचा शोध कोणी लावला ?
- अ) डॉ. एस. आर.रंगनाथन ब) सी. ए. कटर
- क) डि. बी. कृष्ण राव ड) के.एन. राज
३. मिस मागरिट मान मुख्यतः खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे.
- अ) वर्गीकरण ब) तालिकीकरण
- क) प्रलेखन ड) व्यवस्थापन
४. Catalogue हा शब्द ---- शब्दापासून बनलेला आहे.
- अ) Catalogue ब) Catalog
- क) Katalogus ड) Katalogos
५. ग्रंथालयामध्ये प्रामुख्याने तालिकेचा कोणता प्रकार वापरला जातो.
- अ) ग्रंथरूप तालिका ब) चिठ्ठीरूप तालिका
- क) गार्डबूक तालिका ड) पत्ररूप
६. Sear's list of subject headings चा प्रकाशक कोण आहे ?
- अ) डॉ. एस. आर.रंगनाथन ब) ब्राऊन
- क) एच. डब्ल्यु विल्सन ड) सी. ए. कटर
७. वर्गीकृत तालिका कोड कोणी तयार केला ?
- <प>अ) डॉ. एस. आर.रंगनाथन ब) सी. ए. कटर
- क) के.एन. राज ड) ब्राऊन
८. आय एस बी डि (ISBD) कोणी विकसित आणि प्रसारित केले ?
- अ) इफ्ला ब) ए एल ए
- क) डि आर टि सी ड) यापैकी नाही.
९. पुस्तकाला देण्यात येणा-या आंतरराष्ट्रीय क्रमांकास काय म्हणतात ?
- अ) आय एस बी डि ब) आय एस बी एन
- क) आय एस सी एन ड) आय एस एस एन
१०. MARC 21 केव्हा प्रसारित झाले ?
- अ) १९९९ ब) १९९८
- क) १९९७ ड) १९९०

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. पत्ररूप तालिकेची रचना सांगून तिच्या फायदे आणि तोट्यांची चर्चा करा
 २. ग्रंथालय व्यवस्थेत तालिकाकाराची भूमिका स्पष्ट करा.
 ३. आदर्श तालिकेच्या गुणधर्माची चर्चा करा. तालिका करताना पुस्तकांच्याकोणत्या घटकांचा वापर करतात ?
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. ग्रंथालय तालिका म्हणजे काय ते सांगून ग्रंथालय तालिकेची उद्दिष्टे आणि कार्ये सांगा.
 २. ग्रंथसूची म्हणजे काय ? सूचींचे प्रकार स्पष्ट करा.
 ३. मुख्य नोंद म्हणजे काय ? सीसीसी नुसार मुख्य नोंदींच्या खालील नमुद भागांचे वर्णन करा. शीर्षक विभाग, टिपा विभाग, दाखल अँक विभाग
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. आयएसबीएन
 २. दाखल अँक विभाग सिअर्स लिस्ट ऑफ सबजेक्ट हेडिंग्ज
 ३. दाखलनोंद वही

English Translation

Cataloguing Theory (BL-23-222/BL31-222)

- Q. 1 Choose the correct option (10)
1. The standard size of a catalogue card is
 - a) 5.3 X 3.5
 - b) 6" X 4"
 - c) 10 X 7.5
 - d) 12.5 X 7.5cm
 2. Who Invented the Dictionary Catalogue?
 - a) Dr. S. R. Ranganathan
 - b) C. A. Cutter
 - c) D. B. Krishna Rao
 - d) K.N. Raj
 3. Miss Margret Mann is mainly related with which of the following?
 - a) Classification
 - b) Cataloguing
 - c) Documentation
 - d) Management
 4. Catalogue word derived from the word ----
 - a) Catalogue
 - b) Catalog
 - c) Katalogus
 - d) Katalogos
 5. Which physical form of catalogue is mostly used by the libraries
 - a) Book Catalogue
 - b) Shelf Catalogue
 - c) Guard book catalogue
 - d) Card form
 6. Who is the publishers of Sear's list of subject headings?
 - a) Dr. S. R. Ranganathan
 - b) Brown
 - c) H. W. Wilson
 - d) C.A. Cutter
 7. Who designed the classified catalog code (CCC)?
 - a) S. R. Ranganathan
 - b) C.A. Cutter
 - c) K.N. Raj
 - d) Brown
 8. ISBD developed and sponsored by whom
 - a) IFLA
 - b) ALA
 - c) DRTC
 - d) None of these

9. The Book is Assigned an International number is called?
 - a) ISBD
 - b) ISBN
 - c) ISCN
 - d) ISSN
10. When Was MARC 21 introduced?
 - a) 1999
 - b) 1998
 - c) 1997
 - d) 1990

Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)

1. Explain the structure of card form catalogue with its advantages and disadvantages
2. Explain the role of a cataloguer in the library system.
3. Discuss good qualities of library catalogue and explain what elements are used for cataloguing of the book during entry creation?

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)

1. Define Library Catalogue. Explain the Functions and Objectives of Library Catalogue in details.
2. What is bibliography? Explain types of bibliography?
3. What is 'Main Entry'? Describe the purpose of the following parts of a Main entry in CCC:
Heading Section
Note Section
Accession Number Section

Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)

1. ISBN
2. Sears List of Subject Headings
3. Accession Register